

SECTION 3

UNREGISTERED (TROPHY, "FOUND") WEAPONS: AMOUNT, THREATS, AND STATUTORY WAYS TO SOLVE THE PROBLEM

НЕЗАРЕЄСТРОВАНА (ТРОФЕЙНА, «ЗНАЙДЕНА») ЗБРОЯ: ОБСЯГИ, ЗАГРОЗИ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-46>

TROPHY AND UNREGISTERED WEAPONS: PROBLEMS AND RISKS IN TODAY'S ENVIRONMENT

ТРОФЕЙНА ТА НЕ ЗАРЕЄСТРОВАНА ЗБРОЯ: ПРОБЛЕМИ ТА РИЗИКИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Borozniak S. S.

*Hetman Petro Sahaidachny
National Army Academy*

Борозняк С. С.

*Національна академія
сухопутних військ
ім. гетьмана Петра Сагайдачного*

Незарєєстрована зброя, також відома як трофейна або "знайдена" зброя, є серйозною проблемою в багатьох країнах, включаючи Україну. Ця проблема створює загрозу безпеці громадян та загальну нестабільність в країні. Розглянемо детальніше обсяги цієї проблеми, загрози, які вона несе, а також нормативно-правові шляхи її вирішення в Україні.

Проблема незарєєстрованої зброї українському суспільству відома ще з часів розпаду СРСР, але останні події, пов'язані з загостренням ситуації на сході України, ще більше підкреслили її актуальність та небезпеку. Спалахи насильства, терористичні акти та злочинні угруповання використовують незарєєстровану зброю для здійснення своїх злочинних дій. Оцінити точну кількість незаконної зброї в Україні досить складно. Багато зброї, яка перебуває в цивільному обігу, може бути не зарєєстрована через нелегальні канали або бути вивезеною із зони бойових дій країни. Також існує значна кількість

схованих або незареєстрованих вогнепальних засобів, які надалі використовуються для злочинних цілей або можуть потрапити в руки терористичних організацій.

Незареєстрована зброя ускладнює роботу правоохоронних органів та спецслужб, оскільки вона часто використовується у кримінальних угрупованнях для здійснення злочинів, таких як вбивства, розбійні напади, терористичні акти та рейдерські захоплення. Безпека громадян та порядок у країні постійно під загрозою через незаконний обіг зброї. Зокрема, ситуація в окремих районах бойових дій України, де триває війна, сприяє поширенню незареєстрованої зброї. Крім того, недостатній контроль за зброєю в мирний час сприяє її незаконному обігу та потраплянню до рук непрофесійних користувачів, що загрожує безпеці громадян та порядку в країні. Незареєстрована зброя становить серйозну загрозу для безпеки громадян та загального порядку в Україні, а також має потенціал для міжнародного поширення та використання. Розглянемо докладніше загрози, які несе незареєстрована зброя:

Збройні злочини: Незареєстрована зброя часто використовується для вчинення збройних нападів, розбійних нападів, вбивств та інших злочинів. Вона дозволяє злочинцям легко та швидко здійснювати злочини без можливості відстеження або ідентифікації.

Тероризм: Незаконно здобута зброя може використовуватися терористичними організаціями для здійснення терактів та інших актів насильства. Вона надає їм можливість здійснювати терористичні атаки з мінімальними зусиллями та ризиками.

Екстремізм: Зброя може потрапити в руки екстремістських груп, які використовують її для провокативних дій, підготовки до збройних конфліктів або ведення сепаратистських рухів.

Нелегальний обіг: Незареєстрована зброя може стати об'єктом нелегального обігу та торгівлі, що створює додаткові джерела прибутку для злочинних угруповань та терористичних організацій.

Поширення конфліктів: Зброя може бути використана для підтримки воюючих сторін у конфліктах, які можуть мати дестабілізуючі наслідки як в межах країни, так і в регіоні.

Для ефективного вирішення проблеми незареєстрованої зброї в Україні необхідно впроваджувати нормативно-правові механізми, які сприятимуть контролю за обігом зброї та покращенню безпеки громадян. Розглянемо докладніше можливі шляхи вирішення цієї проблеми:

– **Посилення контролю та моніторингу:** Уряд повинен вжити заходів для посилення контролю та моніторингу за обігом зброї. Це може включати удосконалення системи реєстрації зброї, введення

обов'язкових перевірок покупців та продавців, а також здійснення регулярних перевірок на додержання законів про зброю.

– Законодавчі зміни: Потрібно внести нові або удосконалити існуючі законодавчі акти, які регулюють виробництво, продаж, експорт, імпорт та володіння зброєю. Ці закони повинні бути чіткими та виконуваними, а також передбачати відповідальність за порушення.

– Програми амністії та знищення зброї: Уряд може впровадити програми амністії для тих, хто незаконно володіє зброєю. Ці програми можуть надавати можливість безкарно здати зброю або здійснити її знищення за певних умов.

– Міжнародне співробітництво: Україна повинна співпрацювати з міжнародними партнерами для обміну досвідом та найкращими практиками у боротьбі з незареєстрованою зброєю та контролем за обігом зброї. Це може включати спільні операції по боротьбі з торгівлею зброєю та обміном інформацією про нелегальний обіг.

– Ефективний моніторинг та контроль за виробництвом та експортом зброї: Необхідно вдосконалити механізми моніторингу та контролю за виробництвом та експортом зброї. Це дозволить уникнути нелегального обігу зброї та попередити її потрапляння до рук нелегальних користувачів.

Застосування цих нормативно-правових заходів сприятиме ефективному контролю за обігом зброї та зменшенню загрози, яку вона становить для безпеки громадян та стабільності в країні.

Література:

1. Закон України «Про основи національного спротиву» № 2849-IX від 13.12.2022.

2. Наказ МО від 17.08.2017 № 440 «Про затвердження Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України».

3. Наказ МО від 29.06.2005 № 359 «Про затвердження Інструкції про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боеприпасів у Збройних Силах України».

4. Кримінальний кодекс України, Редакція від 01.01.2024.